

Appels, het begin

Het ging meteen al over eten.

‘Je mag alles hebben,’ zei ik tegen hem, ‘behalve deze appels.’ Hij fronste naar de boom en ik dacht: ik zal voor je zorgen tot je alles begrijpt, jou mag niets overkomen.

‘Je bent de baas van de tuin, grote kleine man,’ zei ik.

Maar ik had hem moeten vastpakken, optillen en door zijn haar strelen. Mijn Adam, mijn kleine tuinbaasje.

Hij liep met hoge borst over het gras, gaf namen aan de dieren, gooide steentjes in de rivier, speelde tot hij moe was, sliep waar het uitkwam. En ik zat ’s nachts naast hem, luisterde naar de geluiden die over de muren tot de tuin doordrongen; plotseling stampende hoeven, een kudde die uiteenstooft, een doodskreet.

Dan legde ik een hand op zijn schouder en neuriede wat, tot het licht kwam en de vogels begonnen te roepen.

Ik had nooit iemand gehad. Ik had nooit iemand verloren.

Het einde sloop tussen ons in. De gesprekken begonnen van de ene op de andere dag stroef te verlopen. Er waren kleinigheden waar ik me niet overheen kon zetten. Vaak kon ik hem niet vinden. En hij at van de appels.

De dag dat hij uit de tuin verdween, rukte de wind aan de bomen. Takken braken, de rivier bruisde. De hele nacht zat ik met vuisten tegen mijn oren. Hij had me alleen gelaten.

En nu zijn mijn dwanggedachten de enigen die me gezelschap houden: dat ik het hem zal laten voelen als hij weer aanklopt. Wetten zal ik stellen, verboden zal ik uitvaardigen: varken, paling, kreeft, bloed, ingewanden, vlees mag niet scheuren, messen moeten scherp zijn. Want Ik ben de Enige.

Mijn jongen is weg. De tuin is een bende. Overal liggen appels.

En ik ben weer alleen.

Bessen, Doggerland 32.000 v.Chr.

De zon was net op en hij liet haar alleen om water te drinken. Toen ze hem ging zoeken, vond ze hem ongeschonden op zijn rug tussen de bessenstruiken aan de waterkant. Ze hurkte en legde haar hand op zijn voorhoofd. Hij staarde naar haar ogen. Pas toen zijn blik troebel werd, begreep ze dat hij al een tijdje weg was.

Zijn kou drong door in haar hand en ze kwam overeind. Ze zag hoe mooi hij was en wendde haar blik af. Ze stak haar handen onder haar oksels, maar de kou bleef.

Ze liep bij hem weg, kwam terug en hurkte opnieuw, streekte zijn haar, keek naar zijn ogen, diep onder zijn wenkbrauwen, de zachte, brede glooiing van zijn neus, zijn ontspannen mond, sterke nek en armen.

En toen ze zag dat zijn lippen grauw werden, plukte ze een handvol bessen, kneep ze fijn in haar handpalm, doopte een vinger in het sap en streek dat over zijn lippen en over zijn wangen. Ze likte haar

handen af, wreef ze droog aan haar haar.

Al gauw streken er vliegen op hem neer. Ze sloeg ze weg, maar hield daar na een paar keer mee op. Een kraai riep, ze keek omhoog, kwam overeind en liep van hem weg, traag en zichtbaar als een prooi.

Ze keek over het leeggelopen land en dacht aan zijn woede op de weggebleven dieren, hoe hij naar de leegte schreeuwde en met stenen gooide naar de zon.

En aan zijn grote handen.

En hoe stil en jong hij daar nu lag.

De zon stond hoog, maar warm werd het al jaren niet meer. In de schaduw van de hoge rivieroever lag nog sneeuw van de vorige winter.